

QUYONLARDA PROSTATTA BEZINING MORFOLOGIYASI

Raxmanov Sh.Sh.Assistent. Klinik anatomiya kafedrası

Samarqand davlat tibbiyot universiteti,

Samarqand, O‘zbekiston

Annotatsiya: Maqolada quyonlarda prostata bezining gistologik tuzilishining xususiyatlari tasvirlangan. Quyonlarda prostata bezi yetarli darajada rivojlangan va yaxshi alveolyar tuzilishga ega. Stroma biriktiruvchi va silliq mushak to'qimalaridan iborat bo'lib, elastik tolalar oz sonli bo'lib, kapsulada va bez elementlari va tomirlari atrofida joylashgan.

Kalit so'zlar: quyon, prostata bezi, gematoksilin va eozin, Van Gison, elastik tolalar, stroma, argirofil tolalar.

**Рахманов Ш.Ш. Ассистент. Кафедра клинической анатомии
Самаркандский государственный медицинский университет,
Самарканд, Узбекистан**

Резюме: В статье описан особенностей гистологическая строение предстательной железы у кроликов. У кроликов предстательная железа достаточно развита и имеет хорошую альвеолярного строения. Строма состоит из соединительной и гладкой мышечной ткани, эластические волокна немногочисленны, расположенные в капсуле и в окружности железистых элементов и сосудов.

Ключевые слова: кролик, предстательной железы, гематоксилин-эозином, по Ван-Гизону, эластические волокна, строма, аргирофильные волокна.

**Raxmanov Sh.Sh.Assistant. Department of Clinical Anatomy
Samarkand State Medical University, Samarkand, Uzbekistan**

Kirish. Bugungi kunga qadar quyonlarda prostata bezining gistomorfologiyasi bo'yicha batafsil qiyosiy anatomik ma'lumotlar kam uchraydi.[1,2]. Oxirgi 10 yildagi ilmiy adabiyotlar sharhlari quyonlarda prostata bezining anatomiyasi va gistologik tuzilishi haqida tushuncha kam o'rganilgan. Shuning uchun shu iimiy ma'vzuda izlanish olib borish tibbiyotda yangi davolash usullarini ishlab chiqish uchun foydalidir[5,4]. Yana bir guruh olimlar quyon va kalamushlarda o't yo'llari va o'nikki barmoqli ichak devoridagi nerv chigallarini o'rgangan. Biroq, umurtqali hayvonlardan quyonlarda prostate bezining gistologik tuzilishini o'zgarishlarni o'rgangan ilmiy ma'lumotlar topmadik[3].

Tadqiqotning maqsadi va vazifalari. Voyaga etgan sog'lom quyonlarda prostata bezining gistologik tuzilishini o'rganish.

Materiallar va tadqiqot usullari. Voyaga etgan sog'lom 12 ta quyonlardan olingan prostata bezlarida tadqiqot olib borildi. Materiallar 12% neytral formalinda fiksatsiya qilindi. To'qimalarni umumgistalogok tuzilishni o'rganish uchun Gematoksilin-Eozin bilan bo'yaldi. Van Gison usulida elastik tolalar aniqlandi.. Nervlarni o'rganish uchun gistologik kesmalar muzlatadigan mikrotomida tayyorlanib, Bilshovski-Gross usulida bo'yaldi.

Tadqiqot natijalari. Voyaga etgan quyonlarda prostata bezi yaxshi rivojlangan va to'liq shakillangan bo'lakchalarga ega, bo'lakchalarga nisbatan katta, alveolyar tuzilishga ega. Secreter bolimining ohirgi qismi va chiqaruv naylari keng, lekin teks tuzilmagan. Ichki tomondan silindirik epiteliy bilan qoplangan bo'lib, joylarda o'simtalar hosil qiladi. Ba'zi sekretorning bo'shlig'ida ko'rinadigan granularlik bilan amorf sekretiya topiladi. Stroma biriktiruvchi va silliq mushak to'qimalaridan iborat bo'lib, elastik tolalar soni kam, ingichka, kapsulada va bez elementlari va tomirlari atrofida joylashgan. Interlobulyar biriktiruvchi to'qima yaxshi rivojlangan bo'lib, undan yupqa qatlamlar bo'lakchalarga tarqalib, terminal sekretiya bo'limlari va kanallarini o'rab oladi. Kapsula atrofida ko'plab tomirlar va katta nerv tugunlari mavjud. Argirofil tolalar yaxshi rivojlangan. Ichki va tashqi argirofil membranalar yupqa va qalin argirofil tolalardan iborat. Stromada argirofil tolalarning katta va

kichik to'rli tarmog'i ko'rinadi. Intramural nerv tolalari sezilarli miqdorda, ayniqsa organning periferiyasida kuzatiladi. Ular to'plamlar, tugunlar bilan ifodalanadi va turli qalinlikdagi individual nerv tolalari mavjud, ba'zida varikoz, burmali va tekis. Joylarda bo'linib, ular stroma hujayralarida yoki epiteliya hujayralarida tugaydigan buta shaklidagi retseptorlarni hosil qiladi. Terminal qismlarini qoplaydigan epiteliy odatda ko'p qatorli silindrsimon bo'ladi. Hujayra yadrolari yaxshi bo'yalgan, asosda joylashgan bo'lib, yumaloq va oval cho'zilgan shaklga ega. Ba'zi kanallarning devorlari va terminal sekretor bo'limlari past kubsimon epiteliy bilan qoplangan. Silliqli muskullar soni bezning chetiga qarab ko'payadi va u erda chiziqli mushaklar ham rivojlangan. Stromada va ayniqsa organning tashqi qismlarida turli kalibrli tomirlar ko'p. Tashqi va ichki argirofil membranalar yaxshi rivojlangan bo'lib, ingichka va qalin, biroz burishgan tolalardan iborat. Ko'p sonli nerv elementlari asosan nerv tolalari va asab tugunlari bilan ifodalanadi. Gangliyalarning hujayralari har xil o'lchamda bo'lib, aniq yumaloq va oval yadrolarga ega. Bezning markaziy qismlarida mayda ko'p qutbli nerv hujayralaridan tashkil topgan mayda tugunlar kuzatiladi. Ba'zi nerv to'plamlari va alohida tolalar bez elementlari bilan chegaradosh. Ko'p sonli nerv tolalari stromaga kirib, joylarda keng retseptor maydonlarini hosil qiladi, shuningdek, terminal bo'limlari va kanallari epiteliysiga etib boradi. Polivalent retseptorlari, dendritik retseptorlari va qon tomir retseptorlari kabi ko'plab nerv uchlari mavjud. Genital tanacha va kolba tipidagi kapsulalangan retseptorlari stromada va ko'proq periferiya bo'ylab keng tarqalgan.

Xulosa. Voyaga etgan quyonlarning prostata bezi yaxshi rivojlangan bo'lib, bo'laklardan iborat tuzilishga ega. Parenximasini to'qimalari to'liq rivojlangan. Terminal sekretor bo'limlari va kanallari juda kichikdir. Quyonlarda prostata bezi juda ko'plab intramural nerv chigallari va nerv tolalari bilan ta'minlangan. Ular ko'p va xilma-xil bo'lib, nerv magistrallari, shoxlari va turli hil erkin va kapsulalangan retseptorlari bilan ifodalanadi.

Использованная литература:

1. Маматалиев А. Р. Нервный аппарата внепеченочных желчных протоков у кролика после экспериментальной холецистэктомии //international journal of recently scientific researcher's theory. – 2024. – т. 2. – №. 4. – с. 161-165. Academic research in modern science. International scientific-online conference
2. Маматалиев А. Р., Орипов Ф. С. Куёнларда жигардан ташки ўт йуллари оидатда ва ўт халтасини олиб ташлагандан сўнги гистологик ўзгариш //journal of biomedicine and practice. – 2021. т. 6. – №. 3. – с. 117- 125.
3. Абдуллаева Д. Р., Исмати А. О., Маматалиев А. Р. Анатомическое строения внепеченочных желчных протоков у крыс //golden brain. – 2023. – т. 1. – №. 10. – с. 493-499.
4. Зохидова С., Маматалиев А. Морфофункциональная и гистологическом строения эпителия языка крупного рогатого скота //евразийский журнал медицинских и естественных наук. – 2023. – т. 3. – №. 2. – с. 133-139.
5. Зохидова, С. Х., Маматалиев, А. Р., Тухтаназарова, Ш. И., Мусурмонов, А. М., Омонов А. Т., & Мусурмонов, Ф. И. (2023). Возрастной особенности гистологического строения различных отделов аорты у плодов и новорожденных. Central asian journal of innovations on tourism management and finance, 4(5), 115-121.
6. Маматалиев А. Р. Особенности нейрогистологическое строение интразонального нервного аппарата вне печеночных желчных протоков у крыс //экономика и социум. – 2024. – №. 3-2 (118). – с. 692-695.
7. Абдуллаева Д. Р., Исмати А. О., Маматалиев А. Р. Особенности гистологического строения внепеченочных желчных протоков у крыс //golden brain. – 2023. – т. 1. – №. 10. – с. 485-492.
8. Маматалиев А. Р. Нервный аппарат внепеченочных желчных протоков у кролика после экспериментальной холецистэктомии // international journal of recently scientific researcher's theory. – 2024. – т. 2. – №. 4. – с. 161-165.

9. Bobur Toshbekov ¹ Abdumalik R. Mamataliyev ² Bayramdurdi Sapaev ³ Abdijabbor S. Amanov ⁴ Nazora Xudoyberdiyeva ⁵ G'olib T. Kurbanov ⁶ Dadakhon M. Abdullaev ⁷ Ikrom Nasimov ⁸ Matluba K. Rasulova ⁹ Iroda K. Turakulova. Behavioral Adaptations of Arctic Foxes (*Vulpes lagopus*) in Response to Climate Change. *Caspian Journal of Environmental Sciences*. ISSN: [1735-3033](https://doi.org/10.26907/1735-3033)